

Opgave 4 Pluriformiteit van de pers

tekst 8

Moet het Algemeen Dagblad zich op de sport gaan storten en de Volkskrant op de gezondheidszorg? Ja, zegt de ene deskundige. Niet doen, zegt de ander. Lijken kranten te veel op elkaar? En wat is het 'portfoliobeleid' van uitgever PCM waard?

Drie weken geleden werd bekend dat PCM, uitgever van kranten als *de Volkskrant*, *NRC Handelsblad*, *Trouw* en *Algemeen Dagblad*, een 'portfoliobeleid' overweegt in te voeren. Het concern licht dat begrip zelf niet toe, maar de critici verstonden het als een beleid om elke krant een andere kant op te sturen. Vanuit commercieel oogpunt lijkt dat verstandig, maar met name de

Bij twee andere grote onderwerpen is de eenheid iets minder verpletterend, in die zin dat de positie van *De Telegraaf* een andere is dan die van de PCM-bladen. Zo vindt *De Telegraaf* dat asielzoekers zoveel mogelijk geweerd of verwijderd moeten worden en van een immigratiebeleid moet de krant niets hebben. Alle PCM-kranten pleiten, heel genuanceerd, voor harde maatregelen waar nodig en coulantie waar mogelijk, uiteraard met accentverschillen. Allemaal voelen ze wel iets voor immigratiebeleid. In de bejegening van de anti-globalisten zit eenzelfde patroon. *De Telegraaf* beschouwt hen als 'rotzooi trappende anarchisten, met rode vaandels zwaaiende neo-communisten, zich op Stalin beroepende oud-communisten, milieufanaten, derdewereldactivisten en anti-Amerikanen'. Alle kranten van PCM hebben wel een beetje begrip voor het gezelschap, maar ook niet meer dan dat. Het beleid samenvattend: als er al een afwijkende mening is, dan wordt die geventileerd door *De Telegraaf*. *De Telegraaf* is ook de enige krant die

journalistenvakbond NVJ benaderde het plan vanuit een heel ander oogpunt: de persvrijheid en –verscheidenheid staan op het spel. Directies moeten afblijven van redacties, vindt de bond. Als de pluriformiteit in het geding is, zoals de NVJ stelt, moeten we eerst weten hoe pluriform de pers op dit moment is. Recent onderzoek is niet voorhanden, maar een kleine selectie uit commentaren van de landelijke kranten geeft wel een indruk. Over de Amerikaanse oorlog tegen Afghanistan zijn ze het allemaal eens: die is gerechtvaardigd. Het verschil tussen de kranten zit in stijl en details. Ook over euthanasie zijn de commentaren op hoofdlijnen eensluidend: allemaal bepleiten ze omzichtigheid in de discussie en ze vinden de pil van Drion een stap te ver.

gemakkelijk samen te vatten meningen geeft: vóór auto en Oranje, tegen buitenlanders. Je zou zeggen dat de lezers er erg op vooruit zouden gaan als PCM een krachtig 'portfoliobeleid' zou gaan voeren. Omdat er dan weer wat te kiezen valt. Henri Beunders, hoogleraar geschiedenis van media en cultuur aan de Erasmus Universiteit, is er dan ook helemaal vóór. Hij vindt dat de kranten veel te veel op elkaar zijn gaan lijken, niet alleen in politieke kleur, maar ook in onderwerpkeuze. "Als het *Algemeen Dagblad* zich nou op sport zou storten, en bijvoorbeeld *de Volkskrant* op gezondheidszorg, dan zou je daar toch veel meer nieuws uit moeten kunnen halen en achtergronden." Zo'n journalistieke wijkverdeling zou bovendien leiden tot meer inkomsten. 'En dan hoeft de redactie zich niet meer suf te piekeren over welk bankstel er in het magazine besproken moet worden om maar zoveel mogelijk lezers te trekken'. Schijnbaar gaan vooral PCM-kranten steeds meer op elkaar lijken. (...)

naar een artikel van Gerard Reijn uit de *Volkskrant* van 24 november 2001

■ Opgave 4 Pluriformiteit van de pers

Bij deze opgave hoort tekst 8.

- 2p 35 Leg uit waarom de schrijver van dit artikel juist de redactionele commentaren van de landelijke kranten bespreekt als hij wil weten hoe het is gesteld met de pluriformiteit van de dagbladpers.

De journalistenvakbond vreest aantasting van de pluriformiteit door de plannen van de PCM (regels 16-22). Elke krant heeft een redactiestatuut.

- 3p 36 A Noem twee zaken die in het redactiestatuut zijn vastgelegd.
B Leg uit waarom deze twee zaken uit het redactiestatuut een bijdrage leveren aan de pluriformiteit van de pers.

- 2p 37 Leg uit dat een pluriforme pers belangrijk is voor een democratie.

De kwestie van het portfoliobeleid van de uitgever PCM heeft ook de aandacht getrokken van de Tweede Kamer en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. In een brief aan de Tweede Kamer over het persbeleid gaat de staatssecretaris van Cultuur daar nader op in. Hij schrijft dat vanuit de overheid bezien over het portfoliobeleid van de PCM twee dingen gezegd kunnen worden. Het eerste is dat de overheid in eerste instantie zich niet zal bemoeien met het beleid van deze krantenuitgever. Ten tweede houdt de politiek de ontwikkelingen binnen het PCM-concern in de gaten 'vanuit de overheidszorg voor een pluriforme en onafhankelijke nieuwsvoorziening' (bron: brief van de staatssecretaris van OCenW, dr. F. van der Ploeg, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, oktober 2001).

- 2p 38 Leg uit waarom de overheid zich in eerste instantie *niet* zal kunnen bemoeien met het portfoliobeleid van het PCM-concern.

- 2p 39 Noem een instelling die de overheid heeft ingesteld om een pluriforme pers te beschermen en te stimuleren.
Leg uit hoe die instelling werkt.

De Telegraaf is een ander type krant dan de Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad.

- 3p 40 A Aan welk soort informatie geven de Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad in het algemeen meer aandacht dan De Telegraaf?
B Tot welk type krant rekent men in het algemeen De Telegraaf en tot welk type krant rekent men de Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad?